

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem

Letnik IV.

Vse za vero dom cesarja!

Stev. 14.

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10. in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 30 n., za pol leta 65 nov. Posamezne številke se dobivajo pri vpravnistvu po 4 nov.

V Gorici, dne 11. maja 1896.

Vredništvo in vpravnistvo

mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Oglašje in naznanila sprejema vpravnistvo po pogodbi.

Tudi „sokolice“ in „telovadkinje“!

Najlepši kinč ženskega spola je sramožljivost in samotnost.

Ženska tako dolgo mika in svet očaruje, dokler cvete v samotni, pod strogim varstvom ali starišev ali moževim. Kakor hitro jo iz zavetišča domače hiše presadiš na ulico ali na cesto, začne veneti in izgublja svoj cvet in mičnost.

Ženski spol ima svoj najvišji vzor v Mariji, Materi Božji, katero je angelj našel zaprt doma, pri molitvi. Na cesti, v javnosti ženska le prodaja in od sebe meta kinč, s katerim jo je ovenčala milost Božja in stroga vzgoja domače hiše.

Ni zadosti, da se naša možka mladina vabi v sokolska društva, nastavljajo vže limance tudi ženskam.

Kakor smo nedavno brali, imajo v Trstu tudi vže „sokolice“ in „telovadkinje“. Ondan so si „bratje“ sokoli in „posestrime“ sokolice pred mnogoštevilnim občinstvom pretegovale ude. Tržaške Mārice so se pokazale posebno izurjene telovadkinje na bradlji! Izvrstne poskočnice morajo biti, kajti nekatere so skakale po dva do blizo tri metre daleč. Imajo tudi učitelja za telovadbo, kateri jim vravnava in preteguje mehke ude. Potem ko so se naskakale, so v rle „posestrime“ z „brati“ plesale do drugega dne!

Ne vemo pa, so li skakale in se pretegovale v križu ali v — hlačah.

Toda nam vse vže studi dalje o tem pisati. „Soča“ in nje vrste listi nam očitajo najivnost, nas obrekujejo, da hočemo vničiti vse, kar je narodno, kar je slovensko.

Mi pa rečemo: ubogi slovenski narod, ako ti bodo sokolski „bratje“ vzgajali tvoje hčere! Na tak način se mori v našem žensstvu najnežniši čut; naše žensstvo se skruni in onečaščuje. Slovenci, ko se bodo vaše ženske posokolile, potem izkopajte sramožljivosti grob; a na ta grob postavite spomenik z napisom: Tukaj je sē žensko sramožljivostjo pokopana Slovenija!

Duhovni in stariši — pozor! Vstavljajte se, kar je v vaših močeh, razširjanju takih društev! In ako se bahajo, da so narodna, recite jim, da to ni res, ker taka društva narod v njegovem jedru okužujejo.

Slovenske hčere pa vabite v cerkev k šmarnicam, pred oltar Tiste, katera pravi: Jaz sem mati lepe ljubezni in svetega upanja. Pridite, hčere, poslušajte me, strah Gospodov vas bom učila!

Tu bodi naša narodnost tu naše slovenstvo, kjer je pravo krščanstvo!

Kaj to pomeni?

Mi se ne damo in se ne bomo dali prepričati, da je sokolstvo potrebno za naše kmete in deželske ljudi.

Tudi ni res, da moramo biti sokoli, ako hočemo rešiti Slovenijo pogina. Kolikor vemo, prvi in najodličniši rodoljubi slovenski dozdej niso bili in menda nikdar ne bodo sokoli.

Preden se pa sprijaznimo sē sokolsko idejo, bi prosili njene apostelne, naj bi nam pojasnili nekatera vprašanja, ki se tikajo sokolstva. Glasilo naših liberalcev, ki mu je ime „Slovenski Narod“, je ondan prineslo neki govor o „nalogi, smeri, cilju in sredstvu“ slovenskega sokolstva, kjer beremo tudi te besede široko tiskane: „Orožje v vsaki pesti! Vrelba vojaška! Stokrat, tisočkrat bodi to rečeno“.

Sokolstvo hoče oborožiti ljudstvo. Čemu? Nimamo cesarske-krāljevske vojske, da nas bo branila? Nimamo orožnikov, da bodo skrbeli za javni red?

Vsekako vprašamo vas: Odgovorite, pojasnite nam, kaj to pomeni: „Orožje v vsaki pesti“?!

Kmetijsko vprašanje.

Predno gremo dalje, staviti hočemo par opazk. Pri nas se še vse premalo ceni važnost gospodarske organizacije sploh, sosebno pa oziroma na naš kmečki stan. Treba le nekoliko resneje premišljavati položaj kmetovalca v naši deželi in v zlasti v goriški okolici, in vsak domoljub mora priti do prepričanja, da je skrb za kmečki stan silno potrebna. Treba je nekaj storiti za kmečki stan, ako nočemo, da ne postane v celoti le oskrbnik naših narodnih nasprotnikov. In gospodarske zadruga so, ne sicer jedino, vendar pa zelo važno sredstvo v osvoboditev kmečkega stanu. Ž njimi zabijemo na gospodarskem polju prvo zagozdo v delovanje naših narodnih nasprotnikov.

Da je naše ljudstvo odvisno od narodnih nasprotnikov, da se pri prekupovanju pridelkov našega kmeta oni redē z mastnimi dobički, kriva je pač tudi naša malomarnost. Zato je vže skrajšen čas, da se otresemo zaspanosti ter slednjič enkrat pričnemo se gibati na gospodarskem polju. Ne narodne veselice, ne sokolstvo, ako je tudi razširimo v zadnjo gorsko vasico, ne bode rešilo Slovencev. Rešitev naša je v gospodarski samostalnosti. Prav je, da se skrbi za pošteno razvedrilo ljudstvu, toda ne pretiravati stvari. Ne dajajmo ljudstvu prilike zapravljati, ne razvajajmo ljudstva, ker to je v korist le našim nasprotnikom. Kolikor več se pleše, vpije in pije za narod, čim bolj se zapravlja med narodom, toliko večje je veselje nasprotnikov. Pri nas se zapravlja, oni pa spravljajo dobičke v žep. Kaj koristi vse zabavljanje proti nasprotnikom, ako pa v gospodarskem oziru ne storimo niti koraka naprej, da bi strli njihovo premoč! Tu se nam ponuja polje, kjer bomo in moramo

vsi brez razlike delovati v gmotni in duševni napredek ljubljene nam naroda. Na delo tedaj!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Županom dunajskim je izvoljen J. Strobach, prvi podžupan je dr. Lueger, drugi dr. Neumayer. Tako je vendar slednjič zmagalo krščansko ljudstvo; in krščanski Dunaj bode imel krščanskega župana.

Ljubljanski župan Graseli je odstopil. Županom je voljen zastopnik „Slavije“ Ivan Hribar.

1 maj je bil delayski praznik. Večimoma je vladal mir. Le na Dunaju so socialni demokrati razbili neko krēmo. Prišlo je do boja med policijo in delavci. Več policajev in delavcev je bilo ranjenih. Vojaki so slednjič napravili mir. Ne delavcev, marveč juče hujskače bi trebalo zapreti.

Državni zbor je vsprejel načrt o volilni preosnovi. Obveljala je z malimi, nebitvenimi premembami vladna predloga. Državni zbor zboruje še do binkošti in hoče še rešiti vse polno predlog, med drugim tudi davčno preosnovo. Toda ne veselite se, da vam davek zmanjšajo!

V Istri bodo deželno-zborske volitve v voloskem in čreskem okraju, ker so Italijani ovrgli volitev posl. Jenka, Mandiča in Kozuliča. Isti bodo zopet izvoljeni.

Ogri obhajajo tisočletnico, odkar so prihruli v Evropo in jo prvokrat opustošili. K odprtju razstave sta šla tudi cesar in cesarica. Ogerski Slovani in Rumuni se slavnosti ne vdeležujejo. Tembolj pa se s svojo nadležnostjo odklikujejo krivonosni judje, ki hočejo biti povsod prvi. Vedo, da so gospodarji.

Vnanje države

V Rusiji se kaj marljivo vrše priprave za carjevo kronanje, ki bode 16. t. m. Vse države bodo zastopane po svojih odposlancih.

Nande bolgarski se je najedel in napil na evropskih dvorih, zato jo je popihal naravnost domov, ne da bi se bil vstavil na Dunaju. Doma mu vže sčistijo želodec.

V Belem gradu so dijaki na dan odprtja ogerske razstave na javnem trgu zažgali ogersko zastavo. To peče Mažare. Najraje bi videli, da bi res svet očudoval njih oholo početje. Embernek, ne boš kaše pihal!

V Abesiniji se zopet nekaj pripravljaja. V kratkih dneh pride do odločilnega boja. Baldissera je pri Adigradu. Vse višine okolo Adigrada je zasedla Menelikova armada. Italijani morejo le z veliko zgubo odbiti Abesince. Položaj ni ugoden in nikedar siti Lah utegne zopet dobiti po grbi. Dobro teknilo!

Francoska ima zopet novo ministerstvo za nekaj mesecev. To je sreča, da francoski ministri nimajo penzije.

Angleži imajo vedne sitnosti v južni Afriki. Domačinom ne ugajajo evropski kramarji.

Perzijskega šaha (cesarja) Nasr-Ed-din je neki človek vstrelil v srce. Zločinca so prijeli.

Dopisi.

Z Brezoviške fare. Sprejmi, ljubi „Primorski List“, v svoje predale nekaj vrstic. V naši fari lepe brezoviške dolinice so se pričele vršiti zbudljive slovesnosti, ki človeku um vedrijo, dušo in srce pa k Bogu dvigajo. Dne 24. oktobra 1895 so premilostljivi tržaško-koperski škof Janez Glavina blage volje prišli blagoslovit prenovljeno farno cerkev sv. Stefana. In pri tej priliki so delili zakrament sv. birmе, Otrók, ki so prejeli ta sv. zakrament, je bilo okoli 800, in tudi drugega ljudstva se je trlo veliko; nič ni oviralo neugodno vreme pobožno vdanih ovčic spodobno čast skazati svojem ljubljenu višjemu pastirju. Veliko veselje je bil za nas Njih prihod, ali prehitro je potekel čas, da so se ločili od nas in to slednjič iz brezoviške fare, kakor smo to kasneje slišali v pastirskem listu, s katerim so se višji pastir, premili Oče in naš rojak poslavljali od svoje škofije. Britka solza žalosti se nam je vtrnila iz očesa za dobrim in ljubljenu Očetom. — Dne 3. maja se je ravno tukaj vršila druga slovesnost, namreč blagoslovljenje sv. križvega pota. Pričelo se je o 1/2 9. uri zjutraj. 28 mladenčev je bilo praznično opravljenih, katerih sta po dva in dva nesla eno postajo sv. kr. pota; pred vsako postajo pa ste šli po dve deklici v belem oblečeni z svečami v rokah. V lepem sprevodu so se po malem pomikali med častito duhovščino, spremljano od mnogo brojnega ljudstva, okoli farne cerkve. — Zares gniljiv bil je ta prizor, da je solza zaigrala slehernemu v očeh, ko je videl to procesijo; kaj takega naša ljudstvo ni še videlo. — Pred blagoslovom so nam z lece v lepem govoru prečast. Oče iz Pazna pokazali milosti in dobrote sv. križ. pota. — Po dokončanem blagoslovu je bila zahvalna pesem, obhod sv. križvega pota med postavljanjem postaj, potem sv. maša, katero so darovali čast. Pater. Zahvaljujemo se čč. duhovnikom, da so prišli povečat slovesnost. Posebna čast in hvala gre pa našemu preč. g. župniku Josipu Zupanu, da se v sv. gorečnosti s toliko unemo trudijo v

časni in večni blagor svojih ovčic. Hvale vredni so tudi mladeniči in deklice radi lepega vedenja med sv. opravilom. Še si želimo enakih slovesnosti, ki dušo krepijo, blažijo srce.

Iz Reke. — Velika slovesnost se je obhajala v Reki dne 30. aprila, 1., 2. in 3. maja, namreč šeststoletnica, kar je iz nekega križa, kateri je bil v Reki postavljen v javno čiščenje pred cerkvijo sv. Vida, izteklo mnogo krvi, ko je neki igralec, kateri ni pri igri sreče imel, vrgel iz jeze kamen v podobno Jezusovo. — Slovesnost je obstajala v tem, da je bila vsak dan ob 5. zjutraj sv. maša, hrvaška pridiga in sv. blagoslov; ob 10. slovesna sv. maša; ob 5. zvečer pa slovesne večernice, italijanska pridiga in sv. blagoslov. V nedeljo 3. maja je bila ob 9. uri zjutraj procesija s sv. krvjo iz glavne cerkve, kjer se hrani ona iztekla sv. kri, v cerkev sv. Vida, kjer se hrani ono sv. Razpelo, in tam je bila slovesna sv. maša. Ob 6. zvečer so bile slovesne večernice, litanije M. B., sv. blagoslov in nazačuje „Te Deum“; nato zopet procesija s sv. krvjo v glavno cerkev, kjer je milostljivi škof senjski podal vernim papežev blagoslov.

Te slavnosti se je mnogo ljudstva vdeležilo. Na podobici, kojo se je dobilo v cerkvi sv. Vida, se nekako tako čita: Bilo je l. 1296, ko je neki Peter Lončarič igral na kvarte z dvema svojima prijateljskima pred cerkvijo sv. Vida, pred katero je bil postavljen v javno čiščenje sv. Križ; a ko mu igra ni šla izpod rok, kakor je sam želel, razsrdi se toliko, da sklene bogoskrumsko se maščevati nad častnim Razpelom; radi tega pograbi za kamen in ga vrže s svojo roko v levo stran Jezusovo. Stvar zares grozna in strašna! Iz drvenega kipa, kakor da bi bilo živo meso, priteče kri iz rane; zemlja pa, kakor bi bila srdita nad tem činom, da drži tako pokvarjenega človeka, se odpre in ga požre, pustivši zunaj samo njegovo bogoskrumsko roko, kakor za pričo prekletega dejanja. Ko je o tem dejanju zvedel gospod baron Rauber, ki je bil v isti dobi glavar v Reki, dá z največjim spoštovanjem sv. kri, katera je iz rane tekla, v posodo spraviti ter odloči, da se hrani v glavni cerkvi tega mesta, križ pa v cerkvi sv. Vida. Nato je dal roko iz zemlje molečo javno sežgati. A v spomin tega dogodka pa je bila pod noge istega križa obešena druga iz mesinga narejena roka. Kamen, s katerim je bil Jezus ranjen, vidi se še dandanes prilepljen na levo stran Jezusovo z napisom: „Hoc lapidis ictu percussus fuit crucifixus 1296“ (s tem udarcem kamena je bil ranjen Križani 1296). In še dandanes se opazujejo žive krvave

kapljice okolo te čudne rane. — Vidite tedaj, kam privede človeka strast!

Iz Trsta. — Za dijaško kuhinjo so darovali od prvega aprila sem: † Preč. msgr. dr. Šust 20 gld., preč. msgr. Karol Fabris 12 gld., veleč. g. Miha Šobar, župnik 2 gld., 50 kr., veleč. g. Štefan Jenko, vikar 2 gld., veleč. g. Ant. Petelin 2 gld. 80 kr., bl. g. Anton Kvas 2 gld., bl. g. dr. M. Pretner 1 gld., bl. g. A. Truden 1 gld., bl. g. J. Mankoč 1 gld., bl. g. dr. Abram 1 gld., bl. g. Toros 50 kr., bl. g. dr. Truden 1 gld., bl. g. Sorè 1 gld., bl. g. A. Kalister 50 kr., bl. g. Vittek 50 kr., bl. g. Pleško 50 kr., bl. g. J. Roze 20 kr., bl. g. J. Pertz 20 kr., bl. g. Hmelak 50 kr., bl. g. Fabiani 1 gld., bl. g. Detelja 50 kr., bl. g. J. Šabec 1 gld., bl. g. Rovtar 50 kr.

Vsem dobrotnikom izrekamo najtoplejšo hvalo. Ob enem pa potrkamo letos še enkrat na sica prijateljev učeče se mladine, ter prosimo, da nam naklonijo še kak dar, da se bode mogla do konca leta, ki traja še dva meseca, dijakom hrana plačati. Posebno pa priporočamo velečastiti duhovščini v posnemanje nepozabljivega msgr. dr. Šusta, ki nam je, kakor večkrat poprej, tako tudi letos malo dni pred smrtjo izročil 20 gld. za dijake. Rajniki je bil dika tržaško-koperske škofije, prijatelj in neprijatelj mora to priznati; posebno pa se Slovenci smemo ponašati z rajnikom. Dolžnost naša je torej, častiti njegov spomin, kar pa najlepše pokazemo, ako posnemamo lepe lastnosti pokojnega. Med toliko lepimi lastnostmi pa, ki so ga dičile, se je še posebno odlikovala njegova brezmejna darežljivost. V dokaz, kako radodaren je bil dr. Šust, navedem le to, da cela njegova zapuščina še tisočaka ni dosegla, dasiravno je imel kot proš lepe dohodke, posebno odkar se je bila kanonikom plača povišala. — Torej posnemajmo plemenitost blagega dr. Šusta!

Iz gor. Močno obžalujemo, da prihajajo po goriški „Soči“ taki krivoverski pojavi na dan ravno iz naših krajev. Znani „gospod“, držeč se svojega gesla: „v korist dobri stvari in pa v čast resnici“, je nesrečen pri svojem vdrihanju. Zato se pritožuje, da nasprotniki njegovi „nimajo toliko poguma, da bi (njegove) trditve v člankih (v Soči) omajali“. Dotični „gospod“ védi, da članki, katere izbruhla le grda maščevalnost in hudobna strast, ne zaslužijo odgovora. Poleg tega so ti članki nelogično sestavljeni. Evo, samo ta dokaz iz zadnjega članka: „nismo nameravali napadati osebe v prvem nadstropju — nego le nezdrave odnošaje v pritlični pisarnici“ — in nekoliko niže pravi: „Kaj pa da, glavna oseba je v

Drežnico, v Kobarid in na Trnovo proti Bolcu. Ker smo namenjeni v Kobarid, mah-nimo jo na levo. Pot gre nekoliko nad se, še par korakov — in v trgu smo.

Povod tej topisni črtici je dal so-trudnik „Primorskega Lista“, ki je že lani pobijal načrt nove ceste na levem bregu Soče. Menil je: dajte Kamencem most čez Sočo, odstranite trnovski klanec, poravnajte cesto pod Iderskim, in vstreženo bo ljudem in živini od Gorice do Predela. Takó nekako modruje dopisnik. Pa tudi nekaj drugega očita osnovelem ceste po levem bregu Soče. Ti nameravajo, kakor on misli in trdi, opustiti na desnem bregu vso črto od Gorice do Kobarida. Od kod pa to? Cestnim odborom, ki se potegujejo za to cesto, še v misel ni prišlo kaj takega. Ali ni še gospod dopisnik nikedar slišal o vstricnih cestah? Naj pogleda nekoliko po svetu. Ni mu treba posebno daleč hoditi, in gledal bo s ceste na cesto in voščil voznikom dobro jutro. Da, ob Renu imajo coló vstricne železnice? In ali toliko ljudi na levem bregu Soče nima pravice do krajše in prijetniše poti do Gorice? Koliko mraza uživajo vozniki po zimi na desnem bregu Soče! Najjasnejše dni solnce komaj vidijo, uživajo ga pa ne. Na levem bregu pa sije skoro ves božji dan in vozna kolésa ne škripajo po črnem ledu, ker ga ni. Vse to dobro premislite, in gotovo ne boste več nasprotovali novi namerovani cesti.

LISTEK

Cesta na levem bregu Soče.

Dovolj dolgo smo se mudili pri sv. Luciji. Pojdimo naprej proti Tominu skoz Modrej. Nad to vasjo s 46 hišami gleda na nas hribček sv. Mavra s starim, nedavno razširjenim pokopališčem. Odkrimo se po stari lepi navadi ter voščimo vsem, ki čakajo tam gori vstajenja, večni mir in pokoj.

Čez Vodélo, ki je meja svetolucijskemu in tominskemu svetu, pelje nov most, pri katerem se veščaki niso posebno obnesli, kar pa nas nič ne moti v hoji. Od tod naprej do Tomina ni hiš ob cesti. Vasi Prápotno in Poljubinj ste na polju. Prva ima 25, druga 95 hiš. Lijak Godiča s starim mostom je med njima. Čez ta most nas pelje pot; še par korakov in dolina se odpre. Lep, veličasten prizor! Pred nami je Tomin. Videti je od tu večji, kot je. Zad za njim stoji osamljen, kopicast, ves do vrha z bukovjem in jelovjem obraščen krib Grad z razvalinami nekdanjega gradu Kozlov rob. Če si prijatelj prirodne lepote, ne nagledaš se z lepa veličastvenega goratega sveta, ki se razprostira pred teboj.

Od Godičnega mosta naprej nasadili so na obeh straneh ceste divje kostanje, ki pa nič kaj prida ne rastejo. Zemlja je bojda prepeščena in jim ne vgaja. Pa kdo bi vse ogledaval, nadaljujmo rajši pot.

Na desni pustimo poljubinjsko polje

in gremo naravnost naprej proti Tominki. Most čez njo zasluži, da si ga ogledamo. Takó trdnega in okusno zidanega ne vidiš z lepa. Za dober streljaj nad njim je vas Žabiče s 31 hišami. Unkraj mosta je Zalóg, tominsko „predmestje“. Tu kovajo konje in vozove. Tudi za konjsko opravo imajo tu mojstra. Nam, ki smo prijatelji peškoraka, vsega tega ni treba; zato gremo naprej.

V Tominu smo. Če si potreben pri-grizka ali požirka, stopi kam. Gostilnic tu ne manjka. Opravi pa hitro; tu se ne smemo muditi, da pridemo do večera v Kobarid, kamor smo namenjeni. Naša pot gre memo farne cerkve. Na desni pustimo statističnem izkazu 69 hiš, in gremo naprej po novozasajenem drevoredu kraj lepe ceste, ki pelje v Polje.

Od tod naprej se vasi kar vrsté. Gabrije in Volarje niso daleč od tu. V teh dveh vaseh je 76 hiš. Mimo cerkve sv. Brikcija na Volarjih pridemo v 10 minutah ali pa še prej na Selišče. Tu goni potok Volárnik dva malna, ki imata obá dovolj mlenja. Dober četrť ure od tu je Kamno. Ta vas, ki je spadala prej pod Libušnje, ima od lanske jeseni pošto. Hiš je na Kamnem blizo 80. Dan se je nagnil, podvizajmo naprej. Po ravnem prehodimo pot skoz Smastij in Ladri. Hiš je v obeh vaseh kakih 90. Na mostu smo, s katerega pelje pot v

prvem nadstropju . . . Znano je, da ministri in še višji ne pišejo, samo podpišejo.

Mi Gorjani svetujemo temu proslulemu „gospodu“, kateri pa ni sin planin, naj prebere in naj si izbere kaj vgodnejšega in sicer zato, ker so nezdravi odnošaji v tej „državni cerkvi“. Kaj se toliko zamera? Naj gre! Naj vreduje rajše kak cel list — in ne samo prvo stran goriške „rjuhe“. Tržaška „Naša sloga“ nima ravno zdaj vrednika.

Ta „gospod“ se je hudoval s svojo „Sočo“ vred radi besede „husitsko“ v vašem listu. Vsi zgodovinarji so te misli, da Hus je bil prebrisana glava, spreten govornik, bled in suh mož, ki je kot duhovnik ostro živel, ali manjkalo mu je prave pokorščine. To priznava česki Palacki rekoč: „Hus je rad pozabil, da se ponižnost in pokorščina tudi šteje med krščanske čednosti“. Kaj se je zgodilo s prebrisanim Husom in njegovimi nauki, ve tudi znani „gospod“. Našim domoljubom in zvestim bralcem „Prim. L.“ naj pa veljajo te besedice: Križev teden je tukaj. Te dni bomo slišali pri procesijah berilo iz lista sv. Jakoba apostelna 5, 16 - 20, kjer je tudi naročilo: „Molite eden za drugega, da boste ohranjeni!“ Pri tej priložnosti bomo tudi marsičesa prosili. Zlasti pri prošnjah: „Da sovražnike svete cerkve ponižaj; da vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinost dodeliš; da nas vse v svoji sveti službi potrdiš in ohraniš;“ — zmislimo se goriških zmotnjav in zmešnjav, katere izvirajo iz zaslepljenih podpiralcev skoz in skoz liberalne „Soče“. Potem pa poprosimo Boga, kateri edini pozna vse naše znotrajnje, da nas vsliši.

Iz tominskega okraja. Okrajni šolski svet v Tominu je sklenil, da prično po vsem tominskem okraju velike šolske počitnice s 15. julijem in končajo s 1. septembrom. Izvzeti ste samo Soča in Trenta, kjer prično počitnice vže sedaj radi krajevnih razmer. Toraj vendar enkrat bo zopet edinost po vsem okraju v tem oziru! In vendar enkrat bo konec mučenju gg. učiteljev, kakor tudi otrok, ki so morali v najhujši vročini meseca julija in avgusta po nekaterih krajih sedeti v šoli od 6¼ ure pa do 12¼. Hvala Bogu!

Iz goriške okolice. Zdaj smo „o črešnjah . . .“ Za tami prvenkami skoro pridejo drugi zgodnji sadeži. Kakor vsakokrat osorej, tako tudi letos veselo - zaupno pričakuje kmetovalec zaželjenih pridelkov, da bi jih . . . spravil v denar! Saj mu je pa tudi treba denarja!!

Stari Jakob.

Leta 1820 — tako pripoveduje Wernet — je stal pred vratmi neke cerkve v Parizu star ubožec, otožnega obraza, ojštega in obupnega pogleda, zmešana brade in kuštravih las. Imenovali so ga „stari Jakob“. Že več let je semkaj vsaki dan hodil in miloščino prosil vernike, ki so prihajali v cerkev, in vsaki mu je rad kaj dal. Ta starček je redko kedaj kakšno besedico spregovoril, — proseč miloščino je samo roko stegnil in, ko jo je prejel, odgovoril je „hvala“, — ko je pa moral kaj spregovoriti, je govoril kakor iz groba, da se ga je vsaki zbal, kedor koli ga je slišal govoriti.

V isto cerkev je vsaki dan prihajal mašeyat neki mlad duhovnik iz bogate družine, in je vsako jutro, predno je stopil v cerkev, obdaroval starega Jakoba s kakim darom. To mu je vže bilo v navadi tako, da je starček bil vsako jutro zagotovljen za svoj zajutrek.

Nekega dne pride zopet duhovnik do cerkve, toda starega Jakoba ne najde, ni ga bilo danes, ni ga bilo drugi dan. Blagemu duhovniku se je revež smilil, zato misleč, da je morebiti zbolel, ali da ga je zadela kakšna druga nesreča, sklene ga poiskati, da bi ga potolažil in mu pomagal. Ko je vprašal ljudi, kje stanuje stari Jakob, pokazali so mu uborno kočjo ne daleč od cerkve. Ko pride do razbitih vrat, potrka in sliši tožen glas: „Naprej“.

Ali kaj se navadno dogaja? Najlepših „sadox“ največkrat ne okuša niti ne prodaje lastnik. Pravil nam je kmet, da ima par drevov zlatih breskev v vinogradu, da pa jih vsako leto obere „nevesekdo“. Uzmajo jih uzmoviči in sami pojedó ali poprodajo! Kakor dotičnik, tako se pritožujejo tudi drugi o črešnjah, mareljah itd. Splošna škoda pri sadju vsled tatvine je v goriškem okrožju dokaj cenljiva.

Kdo naj bi temu odpomogel? Poljski čuvaji? Skoro vsaka vas ima svojega „gvarđijana“. Ti možje so z večine vestni in zanesljivi. Marsikaterega vlové in ovadijo krajni policiji. Ali kaj? Krajne oblasti so večkrat tako mehke, popustljive, da škodnike k večemu posvaré in le redkokedaj kaj malce pokaznujejo. Vsled takega ravnanja seveda raste „grebén“ domačim tatém, vpada pa pogum poljskim čuvajem. Ker je zmerom več škode, se jim očita od leve in desne „brezbrižnost“, če pa ovadijo, pridejo le v „zameró“.

Ni čuda, da so po nekodi posestniki dokaj nevoljni zaradi te popustljivosti svojih županov. Tudi „poljski čuvaj“ skoro nikdo ne bo hotel biti.

Ali ne bi bilo torej prav in umestno, da so 1) dotične oblasti malo bolj *pravično stroge* in 2) da se tudi poljskega čuvaja primerno plača za vsakega škodnika, posebič, če ga zaloti po noči?!

Le tako se bode vsaj nekoliko moglo omejiti širéče se „nočno rekovnjaštvo! — *Eden v imenu mnogih!*“

NOVICE.

Sv. oče Leon XIII izdali so na praznik sv. Jožefa t. l. okrožnico s začetnima besedama: „Auspicia rerum“, katera je namenjena vshodni cerkvi in je nekako nadaljevanje nedavno izšle okrožnice, „Orientium“ nazvane.

V Viterbu na Laškem, kjer je pristopil sv. oče papež Leon XIII dné 21. junija 1821 v prvič k mizi Gospodovi, praznovali bodo tisti dan prav slovesen spomin 75-letnice tega dogodka. Posebno veliko jih bo ravno tam tisti dan darovalo sv. Obhajilo po namenu sv. očeta.

Pri kronanju v Moskvi bo sv. oče papež na prvem mestu zastopan.

Imenovanje. Namestništveni tajnik Alojzij Laščak je premeščen v Poreč za vodjo okrajnega glavarstva.

Iz Mirna na gradu. Po kratki bolezní, spravljen s sv. zakramenti, je mirno v Gospodu zaspal častiti gospod Franc Mo-

Starček je ležal na stari podrti postelji, bledega in vpadlega obraza, vdrtih oči. Ko zagleda pred seboj svojega dobrotnika — odpre široko oči, vzdigne onemogle roke in obupno zavpije:

„Oh! kako ste Vi dobri, jaz tega nisem vreden.“

Duhovnik mu ljubeznjivo odgovori: „Zakaj pa ne? ali ne veš, da je duhovnik prijatelj trpinov in nesrečnežev? in ali se ne poznavata že od negdaj?“

„Poznava se“, zamrmra starček. „Toda Vi mene ne poznate, ker če bi me dobro . . . in naprej ni mogel govoriti.“

Duhovnik ga zopet vpraša: „Zakaj pa?“

„Če bi Vi vedeli, kedo sem jaz, ne bi me niti pogledali, ker jaz sem od Boga preklet!“ . . .

„Za božjo voljo, kaj pa govoriš, nikar ne govóri tako! Ti od Boga preklet? zakaj pa?“

„Da, — ker sem veliko hudega storil.“ „Spovej se in Bog ti bo odpustil“, reče zopet duhovnik.

Né, to ni mogoče, odvrne obupno starček.

Ni mogoče? vpraša duhovnik. — Ali se ne kesaj svojih grehov?

Oh! kesam se, toda brezvspešno je moje kesanje. Kesam se že celih 30 let, ali za me ni odpuščanja ne miru!

Poslušajte — začne starček pripovedovati. — Pred 30 letmi sem služil tukaj v

zetič, vikar v pokoju, dne 7. maja, v starosti 81 let. Naj v miru počiva!

Na sv. Višarje. Romanje na sv. Višarje prične letos kakor navadno na praznik Vnebohoda Gospodovega. Duhovno službo bodo opravljali za sedaj trije duhovniki, pozneje morda štirje, o praznikih in večih shodih šest, sedem in časih tudi več. Tedaj Slovenci! Po odpustke na sv. Višarje.

V Londonu so imeli te dni angleški kat. škofje pod predsedništvom kardinala Vaughan imenitna posvetovanja.

Župnijski izpit so izdelali zadnje dni aprila č. gg. Leban, Drius in Moretti.

Sv. misijon obhajal se je v Ospu od 19. do 26. aprila. Vdeležitev bila je vsak dan ogromna, cerkev vselej popolnoma natačana, mnogo jih je moralo zunaj ostajati.

Č. gg. misijonarja Fran Doljak in Jak. Verhovc sta imela silnega posla, pa sta bila zadovoljna na prav dobrem vspehu.

Župnija Osp šteje nad 2000 duš, obhajancev pa je bilo okoli 1600. Vdeležilo se je tudi mnogo sosednjih faranov. Sv. misijoni so zelo koristni, pa dandanes tudi zelo potrebni. Č. gg. duhovni pastirji, preskrbite svojim vernim sv. misijon, s tem bodeite izpolnili eno vročo željo sv. Očeta. Stroškov se ne bojte, ti so prav malenkostni. Brez žrtev se ne doseže nič.

Prostozidar Zola, eden prvih stebrov prostozidarstva, odpovedal se je te dni slovesno v Rimu že tolikokrat prekleti družbiframasonov (prostozidarjev), kateri je služil 30 let.

Perzijski cesar (šah) Nassr-ed din imenovan, je imel slovesno obhajati 6. t. m. slovesno petdesetletnico svojega vladanja. O tej priliki je imelo priti v Teheran, v njegovo stolno mesto, mnogo častilcev in častilk. A ubogemu slavljencu „ni bilo dano“ še to vžiti, ker 1. t. m. ga je nekdo vstrelil. Ranjki je bil 1. 1873 na dunajski razstavi.

Iz Sv. Petra. Poprave pri našem zvoniku vendarle napredujejo. No, saj je tudi čas! Vže peti mesec je ves obvezan in mnogim se zdi vse nekam prepočasno! Potrpimo: tudi „po polzevo“ se pride h koncu! Hvala Bogu, da smemo brez skrbi zvoniti, kar nam ni bilo možno skoro tri mesece!

Prve češnje. Dne 6. t. m. so prinesli iz Brd 150 gramov češenj na trg. Skupili so zanje 40 krajcarjev.

V gorah je dobro premočilo. „Da sad zemlji daš in ohraniš, prosimo te sliši nas!“

Povožena. Dne 4. maja pod noč je povozil blizo mestne hiše v Gorici neki

Parizu pri neki plemeniti in bogati družini, ravno takrat, ko je nastala tista nesrečna francozka prekucija 1. 1789. Moji gospodarji so bili blage duše; grof, grofica, dve odrasli hčeri in sin, vsi so bili dobri kot raj. Toda jaz sem jih . . . izdal. Da bi se vrnili puntarski besnosti, so se poskrili, in jaz, ki sem vedel, kje so se skrili, da bi se polastil njihovega premoženja, jaz hudobnež sem jih izdal! Nesrečneži! bili so vsi obsojeni k smrti. Videl sem jih, ko so jih položili na voz in peljali na morišče; imel sem celo pogum gledati, kako so jim po vrsti odsekali glave! Samo majhnemu grofiču, ker je bil še slaboten otrok, so prizanegli; sam Bog pa ve, kaj se je pozneje z njim zgodilo!“

„Kako je pa bilo ime tistemu otroku?“ skrbno vpraša duhovnik.

„Ime mu je bilo Pavlin. Ubogi otrok! še sedaj mi je pred očmi, še sedaj vidim, kako je jokajoč vpil, ko so ga odtrgali od starišev in sestri!“

Dokler je starček govoril, je duhovnik padel na kolena zraven postelje, ves se je tresel in solze pretakal. Ko je vstal, bil je bled kot smrt, glas se mu je tresel, in z obema rokama je kot v mrzlici stiskal starčevo roko.

„Jakob“, reče potem „ali imaš saj kak spomin od tvojih gospodarjev?“

„Imam“ odgovori „glejte tisto sv. razpelo, katero visi tamkaj na zidu, je bilo grofovo, ta majhin križec pa, katerega na vratu

Mirenc 60 let staro, malo slepo ženo. Kolesa so jej pomastile noge precej.

Osebnosti. Za prijorja usmiljenih bratov v Gorici je bil potrjen za nadaljna tri leta veleč. g. o. Frukt. Mayer. — G. Alojzij Mašera, rojak kobarijski, je vstopil kot praktikant pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

V **Pevmi** blizu cerkve se je pred nekaj dnevi prevrgel voz in 4 osebe več ali manj ranjene so ležale na tleh.

V **Ogleju** izkopuje starine grof Lan-koronsky z Dunaja. Posrečilo se mu je dobiti lep mozajik baje iz dobe Konstantina Velikega.

Sneg. V trnovskem gozdu je znežilo v noči med 2 in 3. majem, zato so noči in dnevi bolj hladni.

Slab rokodelcec je Franc Kovačič iz Komna. Vdabili so ga 19. pr. m. v Gorjanskem, v gostilni Josipa Strekeljna, ko je vkradel uro v vrednosti 48 gld. Zdaj počiva pod ključem.

V **Volčjem gradu** na Krasu je dne 3. t. m. županstvo razglasilo, da je prepovedano pod kaznijo, ob času službe božje zunaj cerkve posedati ali v krčmi igrati in popivati. To je bilo res prav in je tudi potrebno, da bi ta razglas tudi obveljal.

Stariši, pazite na otroke! V neki vasi na Krasu so se otroci igrali okrog voza, na kojem je bil gnojen koš, ter so se nanj obešali; koš se prevrne in 7-letno deklico hudo na glavo udari, tako da težko ozdravi.

V **Gorjanskem** si je neka 17-letna deklica dne 26. pr. m. nogo zlomila v tretje, in sicer ravno ko je šla živini krme pokladat. Odpeljali so jo v tržaško bolnišnico.

Novo pekarijo je napravila vdova Viktorija Bandelj v Komnu. Svež kruh vozi vsaki dan v bližnje Gorjansko.

Ljubljana je dobila novega župana — Ivana Hribarja. Novi župan je agent banke „Slavije“. Svoje dni jo je prištudiral do — šeste šole na gimnaziji. Bil je tedaj sotrudnik — „Jurija s pušo“. Hribar je glava slovenskih — ne liberalcev, ampak radikalcev. In to je nad vse značilno. — Kaj pravi k temu g. poslanec Klun?

Iz Istre. — Suša tare polje po vsi Istri, v nekaterih krajih je zmanjkalo vode! „Da nam potrebnega dežja dodeliš!“ (No, menimo, da zdaj ste tudi v Istri dobili dežja! Op. vred.) — **Influenca** se je bila pojavila tu pa tam, pri nekotih hudo, tako pri veleč. g. dekanu v Dolini; zdaj je bolje. — Po pritisku vlade je sklenil dež. zbor v Poreču vstanoviti nenosim, je bil grofičin, drugega nimam ničesar.

Duhovnik globoko ginjen se nagne nad bolnega starčka in mu reče:

„Moj Jakob, Božje vsmiljenje je veliko, ne obupaj, ampak zaupaj, ter se tukaj spovej!“

Starček ga uboga in se spove. Po sv. spovedi ga zaprosi duhovnik, da bi mu daroval v spomin tisto razpelo in križec, kar starček radovoljno stori.

Praden je duhovnik odšel, pristopi k bolnikovi postelji, ter mu reče z blagim in mirnim, toda slovesnim glasom:

„Z Bogom, Jakob! Bodi prepričan, da ti je Bog vse odpustil, tudi jaz ti odpuščam. Vedi, da so tisti, katere si izdal in tako bil vzrok njihove smrti, bili moj oče, moja mati in moje sestre. Jaz sem pa Pavlin . . . Bog ti odpusti!“

Ko Jakob to zasliši, odreveni, upre oči v blago duhovnikovo obličje, ves postane plav, skuša vzdigniti roke, hoče še nekaj reči, toda beseda mu zastane. Duhovnik se nagne nadenj, da bi ga potolažil. Toda Jakob je bil že mrtev . . . Duhovnik blagoslovi njegovo truplo in odide.

To je zgled krščanske ljubezni. Zgled, kako odpustiti razžaljenja, kako z dobrim povračevati slabo! Glejte, kako se zna katoliški duhovnik maščevati!

(Po Gosp. krunici).

kaj šol prav potrebnih, a skoro gotovo ostanejo le na papirju.

Nesreča. Miha Jurković, krmar na parniku „Venus“, je padel s krova v prostore, kamor spravljajo blago. Padel je tako nesrečno, da je malo upanja, da bi ozdravel.

Oče kot morilec svojega sina. V nekem gozdu blizu Vincennesa so ljudje našli te dni mladega moža — mrtvega. Preiskava je dognala, da je bil mrtvec sin precej premožnega krčmarja Vassurja. Ker je bil zapravljiv, ga je lastni oče umoril. Dogovoril se je z nekim železniškim čuvajem, kateri je fanta zvalil v gozd. Čuvaj je fantu mašil z robcem usta, oče pa je svojega lastnega sina ravnodušno zadel, čuvaju pa za sodelovanje plačal 3000 frankov.

Mučenje kaznjencea. V Szegedinu je ječar Schaumann nekega jetičnega jetnika mučil do smrti, ker je izvedel, da je jetnik skrivaj dobil tobak. V najhujši zimi ga je bil zaprl v nezakurjeno sobo in mu vzel vso posteljo. Jetnik je po izreku zdravnikov vsled premrazenja umrl.

Vihar s snegom. Po vsej južni Ogerski je prve dni maja bil grozen vihar snegom. V Pančovu je pretrgalo brzozav in odneslo strehe z več hiš. V Aradu je dve uri grozno melo. Tudi po Sedmograškem je palo dosti snega.

Mlad morilec. Sedemletni Ardelean Teodor je obiskal te dni v Rerülönu na Ogerskem svojega njca. Ujec mu je naročil, naj varuje njegovega poldrugoletnega sina. To pa paglavcu ni bilo všeč in je jel otroka pretepati. Na kričanje je priletela stara mati obeh dečkov, in majhnega vzela v naročje. Ardeleana je to jezilo. Šel je v stransko sobo, vzel s stene ujevo puško in skozi odprta vrata ustrelil majhnega bratranca. Kroglja je otroku prodrla sree. Mladi morilec je hotel tudi staro mater ustreliti, a so mu k sreči zabranili.

Velik požar. V Cripplecreellu v Ameriki je v gledališču neka ženska v jezi vrgla gorečo svetilnico v drugo osebo. Svetilnica se je razletela in jelo je goret. 130 hiš je pogorelo. Škode je milijon dolarjev.

Umor svojega očeta. V Hartmanici na Moravskem je dninar Franc Črhovek ubil svojega 54letnega očeta Ignacija Črhovka in mrtvega obesil. Sin je šel potem ljudem povedat, da je našel očeta obešenega. Ljudje mu niso verjeli, temveč so takoj sumili, da je sin morilec, ker je vže poprej jedenkrat bil hudo poškodovan svojega očeta. Pri pregledovanju očetovega trupla so se prepričali, da je umrl silne smrti.

Samomor. Minolega petka zjutraj zavalda se je s karbolno kislino Katarina Pastoretti, soproga mizarjeva, v Trstu. Nje ječanje je opozorilo moža na to, kar se je zgodilo. Pozval je zdravnika z zdravniške postaje, ki je storil vse kolikor je bilo možno storiti za prvi hip ter dal zatem odpeljati nesrečnico v bolnišnico. Komaj je dospela tje, izdihnila je svojo dušo. Pravijo, da samomorilka ni bila pri pravi pameti.

Boj s tihotapci. V kotorskem okraju v južni Dalmaciji in sicer pri Siseku je dne 3. t. m. naletela patrolja avstrijskih finančnih paznikov na tihotapsko četo 32 mož. Tihotapci, sami Črnogorci, so se patrolji vstavili in unel se je boj, v katerem sta bila dva paznika vstreljena, dva pa ranjena, v tem ko so pazniki vstrelili štiri tihotapce. Boj se je končal, ko so prihiteli orožniki in vojaki. Tihotapci so zbežali čez črnogorsko mejo.

Spačeno dete je rodila neka Mara Čorčević v Belemgradu. Dete je bilo moškega spola in je imelo štiri roke in štiri noge in sicer roke in noge skupaj ob boku. Dete je živelo samo 11 ur. Truplo se je shranilo v belgrajskem muzeju.

Pretep mej ribiči. Pri otoku Porzu v Dalmaciji je bil hud pretep mej dalmatinskimi in italijanskimi ribiči. 11 italijanskih ribičev je hudo ranjenih. 21 oseb so zaprli. Da bi se taki dogodki ne dogajali, treba bi bilo bolje urediti ribištvo v teh krajih.

Dolgo cvetenje. Letos ocvita sadno drevje radi precej hladnih dni po časi. Stari ljudje trdijo, da v letu v kojem dolgo cvete, ni upati mnogo sadja.

Tovarna pogorela. V Roubaiku na Francoskem je pogorela velika tovarna (fabrika) za volneno blago. Škode je 3 milijone frankov.

RAZNOTEROSTI.

Zadnja številka „Soče“ je zopet tako strupena, tako husitska, da prosimo in zarotujemo ne le č. g. duhovnike, ampak vse krščanske može: Svarite ljudstvo pred takim listom, da ne pride ob vso vero! „Soča“ uči krivoverske nauke in zavija ter pači zgodovino, da bi ljudstvo odvrnila od cerkve in škofov. Ločite se od takih ljudi, da vas ob enem z njimi ne zadene Božja kazen!

Le na svitlo, ako kaj imate! Vsemu svetu znani „gospod“ pisatelj znanih pohujšljivih člankov v „Soči“, piše da se sotrudniki pri „P. L.“ hočejo prikupiti zgorej in doseči to, po čemer toliko let hrepenijo; zato da tako pišejo „Gospod“ tudi pristavlja, da zdaj je skušnjavo premagal, to je, da za zdaj noče še razkriti svetu, kako zlorabimo politiko in svoj list v dosego sebičnih namenov. — Mi pa pravimo: *Gospod pisatelj, ni treba prav nič nam priznati. Ne prosimo Vas vsmiljenja. Ako veste, da se je eden ali drug od nas, bodisi z besedo ali s pismom, neposredno ali posredno na zgoraj priporočal, svoje prepričanje prodajal ali zatajeval, da bi si s tem pomagal na višje mesto, prosimo Vas, da, slovesno Vas pozivljemo: Le na svitlo, seveda — z dokazi, tudi če bi imeli biti s tem osramočeni pred vsem svetom!*

„Hotel Suda“ v nemilosti judov. Znano je našim čitateljem, da je bil pred par tedni v Gorici krščanski prvobornik proti dunajskim judom dr. Lueger. Nastanil se je bil v „Hotel Suda“. V dan prihoda je bil zvečer ravno tam shod protijudov (antisemitov) goriških Slovencev in Lahov, v katerem so govorniki pikro šibali jude. Ta predrznost Luegerja in goriških katoličanov je grozno razdražila udovske živce. Maščevanje! Pisali so gospodaru: 1. da so si dali judje častno besedo: ne prestopiti več praga „Hotel Suda“; 2. delati z vsemi silami, da odvrnejo od njegovega hotela vse svoje somišljenike. Glejte, kako se vedo maščevati judje in njih somišljeniki, krščeni liberalci! In mi katoličani? Jim bomo še vedno polnili žepe?! K judu, bodi zdravnik, odyetnik, štacunar ali karkoli, ne hodi nobeden Slovenec, nobeden katoličan! Sicer pa menimo, da judje niso mogli boljše priporočiti antisemitom „Hotel Suda“, kakor so ga s tem maščevalnim činom. Antisemiti! Ako morate v hotel, nastanite se v Gorici v „Hotel Suda“! Vsaj med judi ne boste!

Marija Terezija in židje. Značilno za našo dobo je, kako je sodila Marija Terezija o židih. — Dne 19. junija 1777. leta je izdala kabinetno povelje: „Skrbeti za blagor države in ljudstva je moja najsvetejša dolžnost, zatorej prepovem vsem judom bivati na Dunaju, ki se ne skažejo s posebnim pismenim dovoljenjem mojim. Ne poznam nikake večje nevarnosti za državo in ljudstva od grozovitih lastnost tega . . . , ki bogati z goljufijo, odrtijo in denarno špekulacijo in tako uničuje druge ljudi“. — Kako se dandanes misli o židih, vemo, kako se z njimi ravna, pa skušamo. Brez žida se ne odda nobeno večje podjetje.

Počasna pošta. Piše se nam, da potrebujejo pisma, posebno pa uradna, iz Tomina na Libušnje celih 9 dni. Uradno pismo v Tominu dne 23. aprila oddano prejel je adresat še le dne 1. maja zvečer.

Tako se godi, ker so višje oblasti zoper izrečno željo ljudstva priklopile Libušnje h kamenski pošti. Za nereda in zamude v uradnih zadevah se vé, da mi ne moremo biti odgovorni. V zasebnih zadevah si znamo že pomagati, ker se nam pošiljajo

vsa pisma pod naslovom „Kobarid, poste restante“, kamor gre skoraj vsaki dan kedo.

Previdni podkralj. Li Hung Čang, kineški podkralj, ki potuje h kronanju ruskega cara, vozi saboj rakev, v kateri bi, ako bi umrl na tuji zemlji, njegove kosti prepeljali v domovino.

Perzijski Sah Nasr-Ed-din, ki je bil pretekli teden umorjen, bil je vladar-čudak. Bil je nad vse natančen, ter je posebno oestro kaznoval vsako nepravilnost v finančni upravi. Tako je v februarju 1884 l. dal finančnemu ministru naštetih 400 palic na podplate, ker je proračun lahkomišljeno sestavil. — Nekega dne je rajnkega šaha princ velški povabil na obed. Prišle so šparge na mizo. Sah je pokušal, toda ko je prišel do trdega, neužitnega dela, je vrgetel je po tleh. Vse se je spogledalo. A gospodar ni hotel gosta osramotiti, ter pričel tudi on ostanke špargov metati po tleh. Vsi so posnemali princa, in kmalu je bila posuta vsa soba z ostanki šparg. — V Londonu je tudi obiskal kaznilnico. Oglel si je natančno vse prostore in se zlasti zanimal za — vislice. Ko jih je njemu na ljubav dal kaznilnični ravnatelj postaviti, je sah želel, naj se mu pokaže, kako dobro vislice služijo, naj se jeden kaznjencev obes. Ravnatelj mu je dopovedal, da po angleških zakonih ne sme nikogar po svoji volji obesiti. Sah se je močno začudil in potem rekel ravnatelju, naj se obes jeden njegovih slug, češ, da hoče na vsak način videti, kako gre ta stvar. Ker mu pa kaznilnični ravnatelj tudi te želje ni hotel izpolniti, je sah prav nejevoljen zapustil kaznilnico in ravnatelju ni podelil nobenega reda, dasi jih je dajal vsakemu, kedor jih je le hotel vzeti.

Na Laškem, posebno na otokih, trpijo veliko pomanjkanje. Za brezpotrebno afrikansko vojsko vdobijo Lahli potrebni denar, za potrebe svoje ga pa nimajo. Le tako naprej, dokler je še vetra kaj!

Gospod A. Koblar, državni poslanec in . . . (raji zamolčimo), kakor se zdi, najzvestejši zaveznik slovenskih radikalcev, je ondan v družbi dr. Tavčarja in Hribarja vdeležil se vstanovitve „Gorenjskega sokola“. Pri tej priliki je blagovolil se izjaviti, da on ni eden od tistih, ki so izrekli anatemo (prokletstvo) nad sokolstvom. S temi besedami je menda mislil nas. Za danes naj se g. Koblar kratkočasi z našim uvodnim člankom. Morda mu bomo gledé sokolstva postavili še nekaj vprašanj, ako nam bo ta vprašanja vgodno rešil, potem se tudi mi uvrstimo mej slovenske telovadce in — telovakinje, „posestrime sokolice“.

Lansko leto zapisal je „R. K.“ na platnice 2. zvezka nekoliko lepih stavkov ubogim isterskim bratom v tolažbo, katerih poslednja dva se tako glasita:

„Mi smo bili in bomo vedno tega prepričanja, da kakor je vsak posameznik dolžan čiste, neoskrnjene izpoznavati krščanske resnice, ubogati od Boga postavljeno cerkveno avtoriteto, tako in nič manj so vse to dolžni celi narodi in tisti, ki vodijo njih politiko. Kedor ne pripoznava tega temeljnega vodila, bo politika njegova napačna, narodu pogubna!“ Bog ve, ali so brali te besede koristolovni in patentirani rodoljubi a la vrednik „Slov. Naroda“, „Soče“ itd.?

Slonovo maščevanje. V Geri na Nemškem dražil je te dni bukovežki vajenec slona v tamošnjem cirkusu. Gospoda velikana je dečkova predrznost tako užalila, da je stegnil rilec črez ograjo, vzdignil dečka v zrak, ter ga telebil ob tla. Fant zlomil si je nogo, ter se bode še dolgo spominjal na užaljenega slona.

Zakaj se pije? Profesor Bunge v Bazlu piše, da je največ to krivo popivanju, da ljudje radi drug drugega posnemajo. Prvi kozarec piva ravno tako ne diši, kakor prva smodka ne. S časom pa se človek pitja in kajenja privadi. Potem se pa najde vedno povod za pitje. Pijo, če se ljudje snidejo ali razidejo, lačni pije, da glad potlaži, siti, da vzbujajo slast do jedi. Če je mrzlo, ljudje pijejo, da se pogrejejo, če je

vroče, da se shladé, če so zaspani, da morejo čuti, če pa spati ne morejo, pa zato, da zaspé. Pijo, če so veseli, pa tudi, če so žalostni. Pijo, če koga krstijo, pa tudi, če koga pokopljejo. Pijejo, da bedo in žalost pozabijo in da dolgi čas preženó.

Na mitnici. Voznik je peljal v mesto zaklanega prašiča, na katerem je ležal — pijanec. Pred mitnico se vstavi, da opravi mitnino. Paznik, kateri je pobiral mitnino, vpraša: No, oča! imate kaj za nas? — Zada, kakor vidite imam prašiča, družega nič, mu odvrne voznik. Tega prašiča pa le naprej peljite in ga vrzite dol, kjer hočete, bil je paznikov odgovor. Srečo je imel.

Plače ministrov. Ogerski ministerski predsednik ima samo 32.000 gl. plače, avstrijski 26.000 gl., avstrijski ministri imajo po 20.000 gl. plače in 2.000 gl. stanarine, med tem ko dobivajo ogerski le po 12.000 gl. Pruski ministri, ki imajo prosto stanovanje, vlečejo po 30.000 mark. Francoski ministri dobivajo po 60.000 frankov in ynanji minister ima še 70.000 frankov doklade. Ubogi ministri so res slabo plačani.

Letos jeseni bo 800 let, odkar so se zbirali kristijani na vojsko proti vshodu, kjer so preganjali in morili kristijane oholi Turki. Zlasti v svetem mestu, v Jeruzalemu, je bila huda stiska. „Le naprej proti sv. grobu!“ — tako so se križniki-vojsčaki eden drugega navduševali, in kakor na perutnicah ljubezni so hiteli naprej proti sv. mestu. Ta obletnica se bo v nekaterih krajih slovesno praznovala.

Sv. Frančišek Asiški se je večkrat zamaknil (lanski „Dom in Svet“ je prinesel prav lepo podobo) in je vdobil na roki, nogi in na desno stran Kristusova znamenja t. j. njegove rane. Pred dvajsetmi leti zgodilo se je z neko belgijsko gospodičino, Alojzijo Lateau, ravno tako. Zdaj pa preiskuje zdravniška vednost v Parizu neko deklico, katera se večkrat zamakne in dobi enaka znamenja. Po svoje ne bo mogla nič tolmačiti.

Rotšildova telesna straža. Pariški Rotšild se nič pray varnega ne čuti. Sedaj namerava osnovati svojo posebno stražo 150 mož, ki bodo dobivali po 6 frankov na dan in pijačo. Vedno jih bode 20 na straži. Rotšildova stražnica, za katero se že pripravljajo prostori, bode s policijskim uradom zvezana po telefonu. Če bodo stražniki v bližini kaj sumljivega opazili, bodo precej naznanili policiji.

Iz žalosti se je vstrelil neki v Brnu pri tamošnjem polku službujoči poddesetnik (frajtar), ker ni postal — korporal!

Narodni konj Za kronanje cesarjevo ogerskim kraljem so kupili Ogrri jahalnega konja. Ko so ga prvokrat skušali, mahali so mu z robcí, kričali „eljen,“ in streljali, da bi ga vsemu privadili. Belec je vse mirno prenesel in vmes rezgetal kakor na povelje. Oger, ki je to opazoval, opomni: „Ne vem, ako pojde!“ „Kako ne?“ vpraša drugi. „Veliko veselje bi bilo, toda ne verujem, da se navadi „eljen“ kričati.“

Izvrstna naredba. Da bi odpravil popivanje med do- in popoldnevno službo božjo, je izdal predsednik neke francozke pokrajine naslednjo naredbo: „Vsi pivci, ki so pred- in popoldne med službo božjo v krčmah, smejo oditi, brez da plačajo.“ Pomagalo je. Priporočamo g. županom v posnemo.

Kanarček, rešitelj življenja. V Halenbergu na Nemškem živi star gospod, ki je lastnik krotkega in kakor se je pokazalo izredno pametnega kanarčka. Ta je bil navajen, da je pikal sladkor, kateri je vzel njegov gospodar mej zobe. Tudi sicer je letal prosto po sobi in nikdar mu ni prišlo na misel zleteti v svet. Ko je te dni lastnik tega nenavadnega kanarčka po obedu legel in zadremal, padla mu je smodka iz ust in užgala suknujo. Ogenj se je razširjal, ne da bi se speči mož vzbudil. Kanarček je nekaj časa ves zbežan frčal po sobi, potem pa se zapodil na gospodarja in ga vzlíc razširja-jočemu se plamenu toliko časa pikal na usta,

da ga je prebudil. Rešil mu je s tem življenje, kajti nevarnost je bila največja.

Znamenitosti o zobeh. Prigodi se, da pridejo otroci na svet že z enim ali več zobmi.

Henrik IV. je prinesel sè seboj na svet čvetero, Ludvik XIV. dvoje zob.

Nasprotno so živeli ljudje, pri katerih je mati narava pozabila na zobe. Neki dr. Haller piše o ženski, ki je doživela 60 let brez vseh zob; zato pa je imela čeljustno meso trdo, da je mogla ne pretrde reči zgristi.

Pravijo, da kralj Pyrrhus iz Epira ni imel zob, kakor drugi ljudje, ampak v obel čeljustih močan naravni obroč iz kosti, kakor so zobje. Dr. Gassendi piše, da je poznal ženo 80 let staro, kateri so zrastle na novo zobje, ki jih je pred 15 leti zgubila. Bolečine je imela ravno take, kakor otroci, ki zobe dobivajo.

Leta 1791 je umrl v Reihingu v Pfalzu mož star 120 let, ki je l. 1787 namesto zgubljenih zob dobil 8 novih. Dr. Hufeland pravi, da je ta mož čez pol leta nove zobe zgubil, toda zrastle so mu v tretji drugi; en mesec pred smrtjo je dobil zadnjega.

Pretirana žalost. Ko je sultan Soliman I. umrl, natresli so njegovim konjem soli v oči, da so jokali. Če je res!

Vojaki v zamorski državi Haiti na straži ne stoje, ampak sede; tam se tedaj ne pravi: na straži stati, ampak na straži sedeti.

Dokaz o Bogu iz ust Arabca. — Vprašali so priprostega Arabca, kako bi mogel dokazati, da biva Bog. Odgovoril je: „Kakor iz sledu noge v peščeni puščavi spoznam, kedo je malo prej hodil todi, ali človek ali žival: tako vidim na nebu, v brezštevilnih zvezdah, na zemlji v raznovrstnih stvareh sled velikega, mogočnega Boga!“

Zaloigra v železniskem kupeju. Polkovni zdravnik dr. Schuller se je pred nekaj dnevi peljal iz Olomuca na Dunaj. Na neki postaji je prisedel mlad mož, za katerega pa se zdravnik ni menil, ker je bila vže noč. Zdravnik je kmalu potem zaspal, iz spanja pa je bil neprijetno vzbujen. Začul je strel in čutil neko prazko na vratu. Spremljevalec njegov je bil nanj ustrelil. Zdravnik je planil kvišku, tujec pa je v istem hipu drugič iz revolverja nanj ustrelil in ga ranil v roko, potem pa ustrelil sebe v glavo in se zgrudil mrtev na svoj sedež. Pri tujcu se je našlo pismo, v katerem pravi samomorilec, da je z nameró, umoriti zdravnika, sedel v njegov kupé, ker je bil pri novačenju k vojakom potrjen. Samomorilec je bil trgovec in je zapustil precej lepo imetje. Zdravnikove rane niso nevarne.

Moč denarja. Dne 15. t. m. je v župni cerkvi v Poretti blizu Bolonje bila črna maša za grofom Matteigi, ki je zapustil revnim dva milijona lir. Ker je bilo nanzanjeno, da dobi liro, kdor pride k tej maši, je došlo toliko ljudij, da je vsled velike gnječe nekaj mrtvih, več pa poškodovanih. — „Nov.“

V Berlinu je bila l. 1892. 45 odstotkov hiš lastnina judov. Na večini ostalih hiš bili so židje vknjiženi. Skupno narodno premoženje v Nemčiji cenijo na 450 milijard, a od tega je 270 milijard v rokah judov. Kdor zna, zna!

Popačena mladina. Kako je židovstvo popačilo madjarsko mladino, spričuje naslednja nezaslišana dogodba: V Szolnoku so štirje gimnazijci, prišedši iz cerkve, kjer so prejeli sv. obhajilo, pljunili hostijo iz ust in jo poteptali v prah.

Modri izreki: Največa naša slabost je ta, da večinoma nimamo toliko lastne moči, da bi popolnoma ubogali svoj razum: Lepo je, proti samemu sebi biti ponosen, gerdo je proti drugim.

Veliko jih je, ki ljubijo denar, malo jih je, ki bi ga prav obračali.

Suženj ima le enega gospodarja, slavo- vohlepnež, pa toliko, koliker potrebuje posameznih ljudi, ki mu pomagajo k slavi.

Prizanesljivost samemu sebi in nesterpnost do drugih ste ista napaka.

Največa in najpogostnejša nesreča je, nesrečo ne znati prenašati.

Ni ga večega bogastva, kaker bogastvo duha:

děli ga bližnjemu, ne bo ti ga zmanjkalo, marveč množilo se bo, ker se bo širilo.

Le, ker sami nismo brez napak, zato radi poslušamo, da jih imajo tudi drugi.

Pravo prostost najdeš v ponižnosti in spoznanju samega sebe: najhujše suženjstvo in to prostovoljno, je ošabnost.

Nove knjige.

„Sveta Ura ali Obiskovanje Najsvejšega Sakramenta in Marije, prečiste Device. Italijanski spisal sv. Alfonz Liguori, Poslovenil in priredil Duhovnik Goriške Nadškofije. Z dovoljenjem prevzvišenega kneza nadškofa goriškega“. Evo naslov lepí knjigi, ki je minoli mesec izšla v Gorici. Rekli smo v zadnjem „Prim. L.“, da bo knjiga malo poznana mladšim Slovencem. Ta prevod knjige iz italijanščine je tretji. Prvi jo je prevedel ž. g. Friderik Baraga, kapelan v Metliki l. 1832. „Ta preloga“ — tako v predgovoru tretjega prevoda — „je bila v Slovencih prav prijazno sprejeta. L. 1867. je prekrasno Alfonzovo delo, izvzemši Marijinih premišljevanj, z novič poslovenil in porabil Janez Volčič: „Sveta Ura Moliti Jezusa v Zakramentu Ljubezni Božje“, čigar udomačeni naslov: „Sveta ura“, sem v pričujoči prelogi ohranil. Volčičev molitvenik je v Slovencih široko poznan in zelo priljubljen“. O tretji in do zdaj zadnji prelogi na slovensko rečemo pa to-le: Smo v Marijinem mesecu. Slovenci so — slava in pohvala jim — veliki čestilci Marijini. V tej knjigi čitamo 31 prelepíh pozdravov Mariji. Bliža se mesec junij, posvečen presv. Srcu Jezusovemu, resnično pričujočemu v Najsvejšem zakramentu altarja. V tej knjigi je 62 krasnih premišljevanj o Najsv. Sakramentu. Knjiga je tudi zelo primerna za pripravo k nekrvavi daritvi sv. maše. Koncem knjige je namreč priložena latinska priprava k sv. maši; zato je duhovniku vrlo rabljiva. Slovenci, čestilci Jezusovi in Marijini! Sezite po knjigi, dokler je je kaj! Čitali jo boste radostno Jezusu in Mariji v čast, sebi v obilen dušni prid!

Knjiga stane v Gorici samo 25 krajcarjev, po pošti 5 krajcarja več, dasi ima 148 strani. Dobite je v Gorici pri gosp. Edvardu Pavlin, nunske ulice (via delle Monache) št. 10. nasproti gostilne „Belega zajca“.

Za birmo! Molitvene knjižice g. Karola Liguona: 1. *Pobožni učenec, Pobožna učenka*; 2. *Mali učenec, Mala učenka*; 3. *Skrbi za dušo!* II. izdaje, dobivajo se tudi v Gorici pri g. Gašp. Likarju, trgovcu knjig, po različni in znižani ceni.

Knjižice so jako primerne za birmance, ker so polne lepega poduka, ginljivega berila in raznih molitvic.

V Turinu na Laškem, v salezijanski tiskarni je izšla te dni slovensko tiskana knjižica pod naslovom: „Sotrudniki salezijanski ali izkušeno sredstvo, družbi človeški koristiti s pospeševanjem npravnosti“. (V njej je zraven drugega seznamek odpadkov, katere je sv. oče papež Pij IX s posebnim pismom z dne 9. maja 1876 sotrudnikom salezijanskim podelil, in vodilo za sotrudnike salezijanske. Kdor hoče več zvedeti in pristopiti, naj se zglašuje z dopisnico pri preč. gosp. Janezu Šmekarju, katehetu v Ljubljani. Upamo in pričakujemo, da bo med Slovenci mnogo sotrudnikov. Ravno te dni smo brali, da so prišli salezijanski misijonarji, kateri nosijo sabo pravo krščansko omiko za dušo in telo, v do zdaj skoraj neznane amerikske dežele. V enem takem kraju razsajala je kužna bolezen, rumena mrzlica imenovana; a salezijanci se je niso vstrašili, marveč storili so vse mogoče z besedo in v dejanju v prid svojega bližnjega. Družba salezijancev e za naše čase prav od Boga poslana.

P. n. častiti rojaki!

Ker mi opravila ne dopuščajo potovati po deželi in skazati svoj napredek v trgovini, priporočam se Vam tem potom, da izvolite prepričati se, da imam res dobro blago po najnižjih cenah. Kdor nima prilike osebno prepričati se o tem v moji prodajalnici, blagovoli naj mi naznaniti, kako blago potrebuje, da mu pošljem uzorce in cene po pošti na dom.

Zavoj. 500 pol prav dobrega belega uradnega papirja stane 2 gld. 20 kr.

Zavoj. 250 pol najfinejšega in najmočnejšega papirja stane 2 gld.

Zavoj. 200 pol dobrega pisemskega papirja stane 65 kr.

Zavoj. 100 pol malega pisemskega papirja belo črtan stane 40 kr.

100 uradnih zavitkov velja navzgor od 20 kr.

100 pisemskih zavitkov velja od 25 do 50 kr. itd.

Tiskovine za županstva

imam na izbornem papirju blizo pol ceneje nego drugi; n. pr. vabila in druge na četrtini pole stanejo 100 le 25 kr.; opravični zapisniki, denarnični dnevnik, preudarki in računi na dokumentnem papirju stanejo pola 3 kr.; bagalele, plačilni nalogi in zapis za mrličem stanejo pola 1½ kr.

Pri večjem naročilu proti plačilu odbijem še nekoliko odstotkov.

Podobe

za prvo sv. obhajilo in za prvo spoved dobil sem ravnokar šestero vrst jako lepe; majhne od 4 do 6 in velike od 6 do 10 kr.

Z ozirom na prav dobro blago in na jako nizke cene priporočam se svojim p. n. častitim rojakom zaupno na obila naročila ter bivam

V Gorici, 30. aprila 1896.

odličnim spoštovanjem

G. LIKAR.

Odgovorni vrednik in izdajatelj J. Marušič.
Tiska Hilarijanska tiskarna.

Prihodnja številka „Primorskega Lista“ izide dne 20. maja.

Št. 740.

Razglas.

Se javno razglašuje, da se bo po javni dražbi oddalo delo gradnja ceste od Vipolž do Kormina dne 1. junija t. l. v Vipolžah od 10. do 12. ure dopoldne. Izklicna cena je po načrtu sestavljenem na gl. 2214,18 brez stroškov mosta čez Oblino.

Vsaki poganjalec bode zavezan vložiti 5 % varščine v roke podpisanega. Dotični pogoji so razvidni ob uradnih dnevih v občinski pisarnici v Kozani.

Od županstva Kojško v Kozani

dne 8. maja 1896.

Župan: REYA.

C. kr. privil.
krojaški merni in krojni aparati.

Martin-a Poveraj-a

trgovca in krojaškega mojstra v Gorici.

Edina in največa zaloga zgotovljenih možkih in deških oblek, vsakovrstnega blaga, površnikov, dežnih plaščev, havelok, suknenega blaga za č. d. h. ovčino, za c. kr. uradnike in c. kr. častnike z vsemi pripravami za pomladno in letno dobo. Prodaja se tudi na meter blago tako po ceni, da se lahko postreže vsakateremu.

Na zahtevo pošilja vzorce na ogled.

Gotova pomoč krojačem!

Kdor želi imeti kraj vsake velikosti po ceni, iz papirja izrezan, naj naznači širino prsij. Pošlje se mu po poštnem povzetju po ti-le ceni: za vsak rokav 70 kr., prsni 40 kr., hlače 40 kr., vsaka druga suknja ali salon 1 gld.

Štev. 244

3—1

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil I. četrtelea t. j. mesecev

januarja, februarja in marca 1895.

začne v

ponedeljek dne 8. junija 1896.

ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

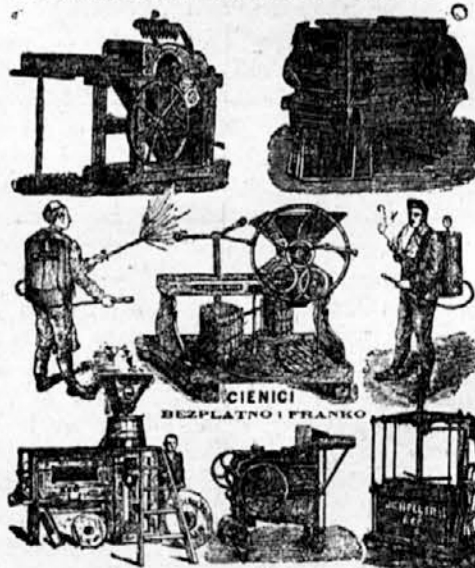
Od ravnateljstva zastavnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 5. maja 1896.

Vse stroje za kmetijstvo!

5—20

SVE STROJEVE ZA GOSPODARSTVO

IG. HELLER, BEC

II. PRATERSTRASSE BR. 49.

Sadne mline s kamenitimi in železnimi valjarjami,

sadne stiskalnice vsih sestav,

sadne sušilnice in stroje za sadje lupiti,

MLATILNICE,

gepelje, stiskalnice za seno in slamo,

STROJE ZA OBDELOVANJE ZEMLJE,

trierje, žitočistilnike, brane, mline,

trtne škropilnice in vinske stiskalnice

prodaja po jako znižani ceni proti jamstvu in na poskus

IG. HELLER na Dunaji

II/2, Praterstrasse št. 49.

Obširni ceniki se dobe zastonj.

Prekupei se iščejo.

→ Posebno se svari pred ponarejenim blagom! ←